

1 Aké sú podmienky na dosiahnutie rozvodu?

Súd rozhoduje o rozvode na základe návrhu jedného z manželov. Počas konania súd stanoví, či existujú alebo neexistujú dôvody na rozvod, t. j. či došlo alebo nedošlo k rozvratu manželstva a aké boli príčiny rozvratu.

Manželstvo sa automaticky považuje za rozvrátené, ak trvalo aspoň jeden rok, manželia spolu už aspoň šesť mesiacov nežijú a k návrhu na rozvod sa pripojí aj druhý manžel. Súd nezisťuje príčiny rozvratu a manželstvo rozvedie, pokiaľ dospeje k záveru, že zhodné tvrdenia manželov o rozvrate a ich zámer dosiahnuť rozvod sú pravdivé, a ak manželia predložia:

právoplatné rozhodnutie súdu o schválení dohody o úprave pomerov maloletého dieťaťa, ktoré nie je v plnej miere spôsobilé na právne úkony, na obdobie po rozvode;

pisomnú dohodu s úradne overenými podpismi o úprave majetkových pomerov, bývania a príp. výživného na obdobie po rozvode.

Ak majú manželia maloleté dieťa, nemôže byť manželstvo rozvedené, ak by to bolo v rozpore so záujmom tohto dieťaťa, ktorý je daný zvláštnymi dôvodmi (napr. fyzické alebo psychické postihnutie). Manželstvo nemožno rozviesť, pokiaľ rozhodnutie o úprave pomerov neplnoletého dieťaťa počas obdobia po rozvode nenadobudne právoplatnosť.

Súd nevyhoví návrhu na rozvod, s ktorým nesúhlasí manžel, ktorý sa na rozvrate manželstva porušením manželských povinností prevažne nepodieľal a ktorému by bola rozvodom spôsobená obzvlášť závažná ujma, pokiaľ mimoriadne okolnosti svedčia v prospech zachovania manželstva. Ak už však manželia spolu nežijú dlhšie ako tri roky a ich manželstvo je rozvrátené, súd takéto manželstvo rozvedie.

2 Aké sú dôvody na rozvod?

Dôvodom na rozvod je hlboký, trvalý a nenapraviteľný rozvrat manželstva, keď už od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia.

3 Aké sú právne dôsledky rozvodu, pokiaľ ide o:

3.1 osobné vzťahy medzi manželmi (napr. priezvisko)

Manžel, ktorý prijal priezvisko druhého manžela, môže do šiestich mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predchádzajúce priezvisko, prípadne že upúšťa od používania spoločného priezviska vedľa svojho predošlého priezviska.

3.2 rozdelenie majetku manželov

Rozvodom manželstva zaniká bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

Ak sa bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zruší alebo ak zanikne alebo ak sa zúži jeho rozsah, pristúpi sa k vyporiadaniu doposiaľ spoločných povinností a práv. Dohoda o vyporiadaní musí mať písomnú formu, ak sa uzavrela počas trvania manželstva alebo ak je predmet vyporiadania vec, v prípade ktorej sa pre zmluvu o prevode vlastníckeho práva vyžaduje písomná forma. Ak sa manželia nedohodnú na vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, jeho vyporiadanie vykoná súd na návrh jedného z manželov. Pri vyporiadaní spoluvlastníctva súd vychádza z predpokladu, že podiely manželov na spoločnom majetku sú rovnaké. Každý manžel má právo požiadať, aby sa mu uhradilo to, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho výlučný majetok. Počas vyporiadania sa prihliada najmä na potreby nezaopatrených detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu (predovšetkým na to, ako sa staral o deti a o rodinnú domácnosť), a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie majetkových hodnôt patriacich do spoločného majetku.

Ak sa do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva nedosiahne vyporiadanie dohodou alebo sa do troch rokov od jeho zániku nepodal návrh na jeho vyporiadanie prostredníctvom súdneho rozhodnutia, platí ohľadne hmotných huteľných vecí, že sú vo vlastníctve toho manžela, ktorý ich výlučne ako vlastník používa na svoje potreby, na potreby svojej rodiny alebo na potreby rodinnej domácnosti. V prípade iných hmotných huteľných a nehnuteľných vecí platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí pre ostatné majetkové práva, pohľadávky a dlhy.

3.3 maloleté deti manželov

Pred vydaním rozhodnutia o rozvode rodičov neplnoletého dieťaťa, ktoré nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Súd predovšetkým určí, komu dieťa zverí do opatery a akým spôsobom bude každý z rodičov prispievať na jeho výživu.

3.4 výživovaciú povinnosť voči druhému z manželov?

Rozvedený manžel má výživovaciú povinnosť voči bývalému manželovi, ktorý nie je schopný sám sa živiť, za predpokladu, že táto jeho neschopnosť má pôvod v manželstve alebo s ním súvisí. Zohľadňuje sa najmä vek, zdravotný stav v čase rozvodu a skončenie starostlivosti o spoločné dieťa. Ak sa manželia nedohodnú, súd o výživnom rozhodne na návrh jedného z nich. Toto výživné môže byť uhradené jednorázovo (*odbytné*) alebo v splátkach.

Ak sa manželia alebo rozvedení manželia nedohodnú na výživnom, súd môže na návrh priznať výživné manželovi, ktorý sa na rozvrate manželstva prevažne nepodieľal a ktorému bola v dôsledku rozvodu spôsobená závažná ujma, avšak maximálne na obdobie troch rokov od rozvodu.

Právo na výživné zanikne, ak oprávnený rozvedený manžel uzavrie nové manželstvo alebo vstúpi do registrovaného partnerstva.

4 Čo znamená v praxi právny pojem „rozluka“?

Inštitút súdnej rozluky v Českej republike neexistuje.

5 Aké sú podmienky rozluky?

Pozri otázku 4.

6 Aké sú právne dôsledky rozluky?

Pozri otázku 4.

7 Čo znamená v praxi pojem „vyhlásenie manželstva za neplatné“ („anulovanie manželstva“)?

Súd vyhlási manželstvo za neplatné aj bez návrhu, ak bolo manželstvo uzavreté so ženatým mužom alebo vydatou ženou, s osobou, ktorá už predtým vstúpila do registrovaného partnerstva alebo iného podobného zväzku v zahraničí, pokiaľ toto manželstvo, partnerstvo alebo iný podobný zväzok naďalej trvá; alebo medzi predkom a potomkom, ako aj medzi súrodencami alebo osobami, ktorých príbuzenský vzťah vznikol osvojením.

Súd vyhlási manželstvo za neplatné na návrh jedného z manželov, ktorého prejav vôle vstúpiť do manželstva bol získaný pod nátlakom spočívajúcom v použití násillia alebo vo vyhrázaní sa násillím alebo ktorého prejav vôle vstúpiť do manželstva bol vykonaný len v dôsledku omylu týkajúceho sa totožnosti snúbenca alebo povahy svadobného právneho úkonu. Návrh sa musí podať najneskôr do jedného roka odo dňa, keď tak mohol manžel vzhľadom k okolnostiam urobiť, prípadne keď sa dozvedel o skutočnom stave vecí. Súd vyhlási manželstvo za neplatné na návrh každého, kto má na tom právny záujem, ak bolo manželstvo uzavreté napriek zákonnej prekážke (napr. neplnoletosť alebo právna nespôsobilosť; neplatí to v prípade obmedzenej právnej spôsobilosti).

Manželstvo nevznikne, pokiaľ aspoň v prípade jednej z osôb, ktoré chceli uzavrieť manželstvo, neboli v prejave vôle vstúpiť do manželstva alebo vo svadobnom obrade alebo v súvislosti s ním splnené také podmienky, ktoré sa musia bezvýhradne splniť.

8 Aké sú podmienky anulovania manželstva?

Pozri otázku 7.

9 Aké sú právne dôsledky anulovania manželstva?

Manželstvo, ktoré súd vyhlásil za neplatné, sa považuje za neuzavreté od samého začiatku (*ex tunc*). Kým ho súd nevyhlási za neplatné, považuje za platné. Na práva a povinnosti manželov týkajúce sa spoločných detí a na ich majetkové povinnosti a práva po vyhlásení manželstva za neplatné sa vzťahujú rovnaké ustanovenia ako v prípade rozvodu. Rozhodnutie o neplatnosti manželstva znamená, že vyhlásenia údajných manželov o priezvisku sa taktiež stávajú absolútne neplatnými. Obaja manželia sa následne vrátia ku svojim pôvodným priezviskám a nemajú právo si svoje priezvisko zvoliť. Priezviská detí sa po vyhlásení manželstva za neplatné nemenia. Predpoklad otcovstva manžela matky sa zachováva aj po vyhlásení manželstva za neplatné.

10 Existujú alternatívne mimosúdne spôsoby riešenia otázok týkajúcich sa rozvodu bez toho, aby bolo potrebné sa obrátiť na súd?

Existujú rôzne poradenské služby v oblasti rodinných, manželských a medziľudských vzťahov. Ďalšou možnosťou je mediácia. Bližšie informácie nájdete na webovej lokalite Asociácie mediátorov Českej republiky a Asociácie manželských a rodinných poradcov Českej republiky – pozri odkazy ďalej v texte.

K zrušeniu manželstva rozvodom však môže dôjsť len na základe právoplatného rozsudku súdu.

11 Kde treba podať žiadosť (návrh) o rozvod / rozluhu / anulovanie manželstva? Aké formálne náležitosti treba dodržať a aké doklady musím pripojiť k žiadosti?

Návrh na začatie konania o rozvod manželstva a návrh na začatie konania o neplatnosti manželstva sa podáva na okresný súd, v ktorého obvode majú alebo mali manželia posledné spoločné bydlisko v Českej republike, a ak býva v obvode tohto súdu aspoň jeden z nich. Ak nie je taký súd, je príslušným súdom všeobecný súd manžela, ktorý nepodal návrh na začatie konania, a ak nie je ani taký súd, je príslušným súdom všeobecný súd manžela, ktorý podal návrh na začatie konania. Všeobecným súdom fyzickej osoby je okresný súd, v ktorého obvode má táto osoba bydlisko, a ak nemá bydlisko, okresný súd, v ktorého obvode sa zdržuje. Bydliskom sa rozumie miesto, kde osoba býva s úmyslom trvale sa tu zdržiavať (takýchto miest môže byť aj viac, v takom prípade sú všeobecným súdom všetky tieto súdy). Pre podrobnosti pozri informácie o súdnej príslušnosti.

Návrh musí mať písomnú formu, musí z neho jasne vyplývať, ktorému súdu je určený, kto ho podáva a musia sa v ňom presne označiť účastníci (celé meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia, adresa trvalého bydliska alebo doručovacia adresa), o aké manželstvo ide (vznik manželstva, okolnosti, priebeh a príčiny jeho rozvratu). Návrh musí byť podpísaný a datovaný. Pokiaľ ide o návrh, v prípade ktorého sa manželia na rozvode manželstva dohodli, musí návrh obsahovať podpis oboch manželov. Skutočnosti uvedené v návrhu musia byť podložené listinnými dôkazmi.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie nákladov konania?

Účastníci vo všeobecnosti nemajú právo na náhradu nákladov spojených s konaním o rozvod manželstva, o neplatnosť manželstva alebo o určení toho, či manželstvo je alebo nie je. Súd môže priznať náhradu týchto nákladov alebo ich časti, ak to odôvodňujú okolnosti prípadu alebo pomery účastníkov. Na návrh môže predseda senátu priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak si to vyžaduje ochrana záujmov účastníka konania, účastník môže požiadať súd aj o ustanovenie právneho zástupcu (advokáta). Súd môže tiež ustanoviť advokáta pred začatím konania, účastník však musí splniť podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Účastník musí súdu preukázať svoje sociálne, príjmové a majetkové pomery.

Za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v zákone o advokácii, je možné požiadať aj Českú advokátsku komoru o poskytnutie právnych služieb advokáta bezplatne alebo za zníženú odmenu.

13 Dá sa odvolať proti rozhodnutiu o rozvode manželstva / rozluke / anulovaní manželstva?

Voči rozhodnutiu, ktorým sa manželstvo rozvádza alebo vyhlasuje za neplatné, sa možno odvolať do pätnástich dní od doručenia písomného vyhotovenia súdneho rozhodnutia. Odvolanie sa podáva písomne na súde, ktorého rozhodnutie je predmetom odvolania. V prípade vydania opravného uznesenia týkajúceho sa výroku rozhodnutia, beží táto lehota znova od právoplatnosti opravného uznesenia. Odvolanie sa považuje za podané včas aj vtedy, keď bolo podané po uplynutí pätnásťdňovej lehoty preto, že sa odvolateľ riadil nesprávnym poučením súdu o odvolaní. Odvolanie nie je prípustné, ak sa vyhovelo spoločnému návrhu na rozvod manželstva.

14 Čo musím urobiť pre to, aby bolo rozhodnutie o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktoré vydal súd iného členského štátu, uznané v tomto členskom štáte?

Pokiaľ **rozhodnutie vydané v inom členskom štáte EÚ** (s výnimkou Dánska) **spadá do časovej pôsobnosti nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003** (nariadenie Brusel II bis), rozhodnutie sa uznáva bez osobitného konania. Matričný úrad rozhodnutie len zohľadní a vykoná dodatočný záznam do príslušného zväzku matričnej knihy automaticky po predložení predpísaných listín, t. j. právoplatného rozhodnutia súdu iného členského štátu EÚ, prípadne jeho overenej kópie, o rozvode, právnej rozluke alebo vyhlásení manželstva za neplatné opatrené úradným prekladom do českého jazyka a osvedčením uvedeným v článku 39 nariadenia Brusel II bis (alebo článku 33 nariadenia Brusel II bis). Osvedčenie vydávajú na žiadosť účastníka konania súdy, ktoré rozhodli o rozvode, rozluke alebo vyhlásení manželstva za neplatné. Môže sa upustiť od predloženia tohto osvedčenia, pokiaľ všetky skutočnosti, ktoré by boli inak uvedené v osvedčení, vyplývajú zo samotného rozhodnutia alebo z iných predložených listín (napr. ak sa predložilo rozhodnutie s vyznačenou doložkou právoplatnosti).

Dotknutá osoba však môže požiadať príslušný okresný súd o vydanie rozhodnutia o uznaní alebo neuznaní rozhodnutia, napríklad ak je potrebné objasniť, či tu manželstvo je alebo nie je (článok 21 ods. 3 nariadenia Brusel II bis). V takom prípade však ide len o právo, a nie o povinnosť dotknutej osoby; na uskutočnenie bežného zápisu do matriky nie je takéto súdne rozhodnutie potrebné.

Ak ide o **rozhodnutie vydané po 1. máji 2004 v inom členskom štáte EÚ a ak aspoň jeden z účastníkov konania je občanom Českej republiky**, uznávajú sa rozhodnutia v manželských veciach na základe osobitného rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky. Pokiaľ to nie je v medzinárodnej zmluve stanovené inak, cudzie rozhodnutia s doložkou o právoplatnosti alebo iné požadované listiny (napr. sobášny list) sa predkladajú Najvyššiemu súdu Českej republiky s úradným prekladom do českého jazyka a s príslušným vyšším overením (superlegalizácia, apostila). Bližšie informácie o týchto konaniach sú dostupné na webovej lokalite Najvyššieho súdu Českej republiky – pozri odkaz ďalej v texte.

Niektoré **dvojstranné dohody o právnej pomoci**, ktorými je Česká republika viazaná (ide o zmluvy so Slovenkou republikou, Maďarskom a Poľskom), obsahujú úpravu uznávania rozhodnutí v nemajetkových veciach vydaných orgánmi druhej zmluvnej strany (medzi ktoré patria aj rozhodnutia o rozvode /rozluke/vyhlásení manželstva za neplatné), ktoré sa v Českej republike uznávajú bez osobitného konania a matričný úrad ich len zohľadní. Pokiaľ nie je v medzinárodnej zmluve stanovené inak, matričný úrad v takýchto prípadoch uskutoční dodatočný záznam do matričnej knihy po predložení cudzieho

rozhodnutia s vyznačenou doložkou o právoplatnosti, úradným prekladom do českého jazyka a príslušným vyšším overením (superlegalizácia, apostila). Uvedený postup sa uplatňuje len v prípade, že ide o rozhodnutie vydané pred 1. májom 2004. V ostatných prípadoch sa uplatňuje postup stanovený v nariadení Brusel II bis – pozri vyššie v texte.

Česká republika je zmluvnou stranou **Dohovoru o uznávaní rozvodov a zrušení manželského spoluzitia** (Haag, 1. jún 1970). Pokiaľ rozhodnutia spĺňajú podmienky stanovené v tomto dohovore, v Českej republike sa zaviedla prax, podľa ktorej nie je k ich uznaniu potrebné osobitné konanie pred Najvyšším súdom Českej republiky, pokiaľ rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť po 11. júli 1976, t. j. dni, keď Haagsky dohovor vstúpil do platnosti pre Českú republiku. Pokiaľ to nie je v medzinárodnej zmluve stanovené inak, cudzie rozhodnutie s vyznačenou doložkou o právoplatnosti sa predkladá matričnému úradu s úradným prekladom do českého jazyka a s príslušným vyšším overením (superlegalizácia, apostila).

15 Na ktorý súd sa mám obrátiť, ak sa chcem odvolať proti uznaniu rozhodnutia o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktorý vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Rozhodnutie je možné spochybniť z dôvodov uvedených v článku 22 nariadenia Brusel II bis. V takom prípade je možné sa obrátiť na miestne príslušný okresný súd, ktorý je všeobecným súdom fyzickej osoby, proti ktorému je návrh namierený.

Proti automatickému uznaniu rozhodnutia matričným úradom podľa dvojstrannej dohody alebo Dohovoru o uznávaní rozvodov a zrušení manželského spoluzitia (Haag, 1. jún 1970) sa možno brániť v správnom konaní s následnou možnosťou obrátiť sa na príslušný krajský súd v rámci správneho súdnictva. Proti uznaniu rozhodnutia Najvyšším súdom Českej republiky nemožno podať odvolanie.

16 Aké rozvodové právo uplatňuje súd v rozvodovom konaní medzi manželmi, ktorí nemajú bydlisko v tomto členskom štáte, alebo ktorí majú inú štátnu príslušnosť?

V Českej republike sa zrušenie manželstva rozvodom riadi právnym poriadkom štátu, ktorého občanmi sú manželia v čase začatia rozvodového konania. Ak sú manželia občanmi rôznych štátov, riadi sa zrušenie manželstva rozvodom právnym poriadkom štátu, v ktorom majú obidvaja manželia obvyklý pobyt. V iných prípadoch sa použije český právny poriadok.

Ak by sa mal rozvod riadiť zahraničným právnym poriadkom, ktorý neumožňuje zrušenie manželstva rozvodom, alebo len za mimoriadne zložitých okolností, a pokiaľ je aspoň jeden z manželov občanom Českej republiky alebo aspoň jeden z manželov má v Českej republike obvyklý pobyt, použije sa český právny poriadok.

Súvisiace odkazy

[Asociácia mediátorov ČR](#)

[Asociácia manželských a rodinných poradcov ČR](#)

[Najvyšší súd Českej republiky – uznávanie zahraničných rozhodnutí](#)

Posledná aktualizácia: 17/09/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Členské štáty zodpovedné za spravovanie stránok s národným obsahom práve aktualizujú časť obsahu na tomto webovom sídle vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Ak sa na stránkach nachádza obsah, v ktorom sa táto skutočnosť ešte nezohľadnila, nejde o zámer a čoskoro dôjde k náprave.